

Sygn. akt III AUa 386/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Joanna Baranowska

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSA Lucyna Guderska (spr.)

Protokolant: sekr. sąd. Małgorzata Matusiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 października 2015 r. w Ł.

sprawy **R. M.**

przeciwko **Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Likwidatorowi Funduszu Alimentacyjnego**

o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego

na skutek apelacji R. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 22 stycznia 2015 r. sygn. akt VI U 947/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 386/15

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015 roku Sąd Okręgowy w Płocku oddalił odwołanie R. M. od decyzji Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Likwidatora Funduszu alimentacyjnego z dnia 16 maja 2014 r., którą to decyzja organ rentowy odmawiał wnioskodawcy umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne:

R. M. złożył w dniu 18 marca 2014 r. wniosek o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego. Ubezpieczony na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Gostyninie był zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych na rzecz córki A. M.. W związku z niewywiązywaniem się z płacenia alimentów, pokrywał je Fundusz Alimentacyjny w okresie od kwietnia 2000 r. do lutego 2004 r. Łącznie zadłużenie za ten okres wynosi 6.595,97 zł.

Wnioskodawca jest po rozwodzie z żoną uzyskany w 1999 r. Nadal jednak zamieszkuje z byłą żoną w budynku jednorodzinny w oddzielnym pokoju. Ponosi stałe koszty utrzymania domu w wysokości 177 zł miesięcznie oraz 100 zł na leki. Wnioskodawca posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Decyzją z dnia 17 lipca 2013 r. Gminny Ośrodek Pomocy (...) przyznał odwołującemu stały zasiłek w kwocie 529 zł miesięcznie na okres od 1 czerwca 2013 r. do 31 lipca 2015 r. Wnioskodawca co miesiąc pożycza 130 zł, gdyż nie wystarcza mu na podstawowe potrzeby życiowe.

Odwołujący leczy się na nadciśnienie, refluks żołądka oraz zmiany zwyrodnieniowe w stawie barkowo- obojczykowym. Od 6 marca 2013 r. pozostaje pod opieką (...).

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy uznał odwołanie za nieuzasadnione.

Wskazując na treść art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych Sąd Okręgowy zważył, że odwołujący nie znajduje się w szczególnej, wyjątkowej sytuacji uzasadniającej umorzenie należności z Funduszu Alimentacyjnego. Podniósł, że sytuacja finansowa wnioskodawcy jest na pewno trudna, bowiem otrzymuje on 529 zł miesięcznie zasiłku z (...), jednak wypłata pełnego zasiłku nie jest zagrożona, gdyż nie podlega on egzekucji (art.10 §4 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji), a co za tym idzie sam fakt istnienia długu nie zmienia nic w sytuacji majątkowej zobowiązanego. Odwołujący ma obecnie 60 lat i 34 lata pracy. Możliwie jest, że po przejściu na emeryturę w wieku 67 lat będzie w stanie spłacić zaległości na rzecz funduszu alimentacyjnego, choćby częściowo .

Ponadto Sąd Okręgowy podkreślił, że ubezpieczony nie płacił alimentów na rzecz dziecka od 2000 r. do 2004 r., a ostatni raz pracował 10 lat temu. Jest z zawodu ślusarzem- blacharzem, a zatem ma zawód poszukiwany na rynku pracy. W ocenie Sądu ubezpieczony nie wykazał, że przez kilkanaście lat nie mógł spłacić nawet części długu, co świadczyłoby o jego dobrej woli zwrotu alimentów, które pokrywał za niego Skarb Państwa. Aktualnie nie zachodzi obawa, że spłata długu do funduszu alimentacyjnego zagrozi jego egzystencji, a na przyszłość istnieją widoki spłaty, gdy wnioskodawca uzyska świadczenie emerytalne.

Powyższe orzeczenie zaskarżył apelacją R. M. wnosząc o umorzenie należności likwidowanego Funduszu Alimentacyjnego.

W uzasadnieniu wnioskodawca podał tożsame przyczyny umorzenia, tj. brak możliwości spłaty alimentów z bieżących dochodów, złą sytuację finansową oraz pogarszający się stan zdrowia.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny traktuje jako własne, gdyż znajdują one pełne potwierdzenie w zebranym w sprawie materiale dowodowym i trafnie zastosował przepisy prawa materialnego.

Należy zgodzić się z Sądem pierwszej instancji, że ustalone okoliczności sprawy nie uzasadniają przyjęcia, że sytuacja wnioskodawcy, może być uznana za „szczególny wypadek” w rozumieniu art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28.11.2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2015.114 j.t.).

W rozpoznawanej sprawie kwestią sporną między stronami jest, czy okoliczności przedstawione przez odwołującego są wystarczające dla uwzględnienia jego wniosku o umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

Zgodnie z art. 67 ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003r. (Dz.U. z 2006 r. , Nr 139 , póź. 992 ze zm.)) egzekucję należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu prowadzi się w dalszym ciągu, aż do ich zaspokojenia. Organ egzekucyjny przekazuje likwidatorowi kwoty ściągnięte od osoby zobowiązanej do alimentacji, pozostałe po zaspokojeniu alimentów i należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej. Wniosek o umorzenie lub zawieszenie egzekucji wymaga zgody likwidatora. Natomiast art. 68 ust.1 wskazanej ustawy stanowi, że w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, lub osoby zobowiązanej do zwrotu bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu, likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych lub bezpodstawnie pobranych świadczeń z funduszu.

W związku z powyższym ustawodawca, w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów, umożliwia im umorzenie należności z likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

W przedmiotowej sprawie, słusznie uznał Sąd pierwszej instancji, że nie zostały spełnione przesłanki do przyjęcia, iż zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek” w rozumieniu powyższego przepisu. Za szczególnie uzasadniony przypadek można uznać bowiem sytuacje, gdy osoba zobowiązana nie ma możliwości spłaty zadłużenia i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa nie odzyska tej możliwości np. w przypadku gdy jest trwale niezdolna do pracy i nie ma prawa do jakichkolwiek świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W orzecznictwie sądowym podnosi się, że okoliczności szczególnie uzasadnione, oznaczają wyjątkowe, losowe, które ze względów zdrowotnych lub rodzinnych tak obciążają budżet zobowiązanego, że nie pozwalają na uregulowanie należności (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 22 sierpnia 2006r., III AUa 581/06, OSAB 2007/1/67). W ich następstwie jego sytuacja ulega pogorszeniu, tak że nie jest on w stanie na bieżąco spłacać należności, a nadto nie ma perspektyw jej poprawy i zmiany (tak SN w wyroku z dnia 6 sierpnia 2008r., II UK 359/2007, LexPolonica nr 1962302).

Tymczasem z bezspornych ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji wynika, że faktycznie sytuacja materialna wnioskodawcy obecnie jest trudna, gdyż utrzymuje się jedynie z zasiłku w kwocie 529 zł miesięcznie. Jest także osobą schorowaną, wymagająca leczenia. Jednakże zauważenia wymaga, że sytuacja materialna i osobista wnioskodawcy, nie jest wystarczająca do uznania zaistnienia „szczególnego wypadku” stanowiącego podstawę do umorzenia należności alimentacyjnych wobec ZUS, bowiem właśnie sytuacja materialna wnioskodawcy związana z brakiem możliwości zarobkowania i bezskutecznością egzekucji alimentów, stanowiła podstawę do przyznania świadczenia z funduszu alimentacyjnego. „Szczególny wypadek” uzasadniający możliwość umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego, o jakim mowa w art. 68 omawianej ustawy, musi więc dotyczyć, innej sytuacji niż ta, która stanowiła podstawę do przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego tj. wyjątkowo trudnej sytuacji, w której znalazł się zobowiązany do alimentacji. W przeciwnym wypadku, gdyby uznać, iż każda trudna sytuacja majątkowa zobowiązanego, przy uwzględnieniu sytuacji ekonomicznej kraju, wysokiego poziom bezrobocia i trudności w odnalezieniu się na rynku pracy osób z różnych grup wiekowych, jest wystarczającą przesłanką do umorzenia należności wobec funduszu, ochrona środków tego funduszu byłaby iluzoryczna, a szczególnie przepis jakim jest art. 68 ustawy stałby się wbrew założenia ustawodawcy nie wyjątkiem, a zasadą. Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż nie chodzi o przypadki "uzasadnione", ale "szczególnie uzasadnione".

Ponadto zauważenia wymaga, że świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są ze środków publicznych i nie mogą bez konieczności ich zwrotu obciążać wszystkich obywateli.

Podkreślenia wymaga, iż Sąd dokonuje oceny możliwości zarobkowych wnioskodawcy na dzień wyrokowania. W związku z tym przedwczesne jest przyjęcie, iż wnioskodawca nie będzie w stanie spłacić zadłużenia z funduszu alimentacyjnego w przyszłości, choćby w niewielkim jego zakresie. Jak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy wnioskodawca ma wyuczony zawód, w którym może poszukiwać pracy, a ponadto będzie mógł ubiegać się o świadczenie emerytalne po osiągnięciu odpowiedniego wieku. Dlatego też rodzic, za którego państwo zmuszone było ponosić ciężary jego świadczeń alimentacyjnych, w sytuacji w której ma on perspektywę uzyskania stałych źródeł utrzymania, powinien być zobowiązany do ich zwrotu chociażby w dłuższym czasie i niewielkich kwotach miesięcznych.

W tym stanie rzeczy, podzielając w pełni stanowisko Sądu Okręgowego i nie znajdując podstaw do uwzględnienia apelacji, Sąd drugiej instancji na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

Przewodniczący: Sędziowie: